

**Stadsutvecklingsnämndens bemö-
tande till Gammelbackas invånar-
råds uttalande våren2026**

Innehåll

Bakgrundsinformation om Gammelbackas invånarråd.....	3
Bakgrundsinformation om Gammelbacka och dess invånare.....	4
Bakgrundsinformation om de nuvarande tjänsterna i Gammelbacka och de omständigheter som staden erbjuder.....	5
En granskning av Gammelbackas invånarråds uttalande i ljuset av Borgås stadsstrategi	11
Stadsutvecklingsnämndens bemötande	13

Bakgrundsinformation om Gammelbackas invånarråd

Medborgarrådet är en av metoderna inom den reflekterande demokratin, som kommer att testas för första gången i Borgå inom ramen för Gammelbackas invånarråd år 2026. Syftet med metoden är att få fram nya perspektiv och öka den lokala kunskapen samt att främja ett genuint deltagande i den fråga som behandlas. Genom invånarrådet vill man dessutom öka deltagarnas och deras närståendes förståelse för komplexiteten, bakgrundsfaktorerna, de ekonomiska realiteterna och andra liknande faktorer i de frågor som det ska beslutas om.

Gammelbackas invånarråd består av 18 personer och representerar Gammelbacka i mini-format. Rekryteringen av deltagare till invånarrådet genomfördes i slutet av 2025. Alla boende i Gammelbacka hade möjlighet att anmäla sig som frivilliga till invånarrådet. Invånarrådets medlemmar valdes ut genom slumpmässigt urval bland de anmälda med hjälp av Panelot-systemet, vilket garanterade att rådets sammansättning statistiskt sett så väl som möjligt representerade invånarna i Gammelbacka.

Rådet har sammanträtt tre gånger under våren 2026. Under vårens möten har man fokuserat på vilka tjänster som skulle vara bra att ha i Gammelbacka och vilka tjänster som bäst skulle främja en smidig vardag, gemenskapen och områdets utveckling. Vid vårens sista möte utarbetade rådets medlemmar ett gemensamt uttalande utifrån diskussionerna. Rådet fortsätter sin verksamhet under hösten och kommer då att fokusera på kompletterande byggande i Gammelbacka.

Bakgrundsinformation om Gammelbacka och dess invånare

Den sista dagen år 2025 bodde det 2923 invånare i Gammelbacka, och 5,6 % av Borgås invånare bodde vid den tidpunkten i statistikområdet Gammelbacka. Befolkningen i området hade ökat med 159 personer sedan slutet av 2023.

I slutet av förra året utgjorde finskspråkiga 56,3 % av befolkningen i Gammelbacka, medan andelen finskspråkiga bland hela stadens invånare var 63,1 %. I slutet av år 2025 var 27,2 % av alla invånare i Borgå svenskspråkiga men i Gammelbacka utgjorde de endast 9,6 % av invånarna. Däremot uppgick andelen personer som inte talade finska, svenska eller samiska som modersmål i Gammelbacka till 34,1 %, medan motsvarande siffra för hela staden var 9,7 %.

En granskning av befolkningens åldersstruktur utifrån statistiken för år 2024 visar att andelen personer som talar andra språk som modersmål i Gammelbacka är betydligt större än i resten av staden i åldersgrupperna under 60 år, särskilt bland 5–19-åringar och 35–44-åringar.

När man betraktar alla språkgrupper framgår det att andelen personer i åldern 48–65 år är relativt sett lägre i Gammelbacka än genomsnittet i Borgå. Däremot är andelen personer i åldern 20–40 år relativt sett större än genomsnittet i Borgå.

När man jämför familjestorlekar framgår det att 20,2 procent av familjerna i Gammelbacka år 2024 hade ett barn under 18 år, medan andelen familjer med ett barn i hela staden endast uppgår till 17 procent.

Det finns också en betydande skillnad när det gäller familjetyper eftersom 21,3 % av familjerna i Gammelbacka består av en mamma och hennes barn. På hela stadens nivå utgör dessa familjer endast 10,7 %.

En granskning av sysselsättningssiffrorna visar att arbetslöshetsprocenten i Gammelbacka är betydligt högre än stadens genomsnitt och att den vid utgången av 2024 uppgick till 25,4 %. Samtidigt låg arbetslösheten i hela Borgå på 10,1 %.

Det finns också en betydande skillnad mellan Gammelbacka och stadens genomsnitt när det gäller bostädernas besittningsform. I Borgå uppgick andelen Arava-bostäder eller hyresbostäder med räntesubventioner till 9,6 % av samtliga permanentbebodda bostäder vid

utgången av 2024. I Gammelbacka har denna siffra däremot under samma period legat på cirka 42,6 %.

Även när det gäller ägandet av egnahemshus har det funnits en stor skillnad mellan Borgå och Gammelbacka. I slutet av 2024 utgjorde ägarbostäder i genomsnitt 42,5 % av bostäderna i Borgå medan andelen i höghusdominerad Gammelbacka endast var 0,9 %.

Det finns också en betydande skillnad mellan siffrorna för utbildningsnivån i Borgå och Gammelbacka. I Gammelbacka var 42,8 % av dem som var över 15 år i slutet av 2024 utan någon examen efter grundskolan. I hela Borgå var siffran 26,2 %. Om man däremot betraktar andelen personer med högskoleutbildning hade cirka 4,2 % av personer över 15 år i Gammelbacka en högre högskoleexamen, medan motsvarande siffra för hela staden var 11,3 %.

(Källor: Statistikcentralens statistik över befolkningsstrukturen 31.12.2025 och 31.12.2024)

Bakgrundsinformation om de nuvarande tjänsterna i Gammelbacka och de omständigheter som staden erbjuder

Utvecklingen av Gammelbacka är ett av Borgå stads spetsprojekt. Den nya Peipon koulu som just nu är under uppförande kommer att förbättra både servicenivån och det allmänna intrycket i Gammelbacka. Planprojekt som är under utarbetande och som syftar till kompletterande bostadsbyggande har som mål att öka det mångsidiga bostadsutbudet i området.

Den nya **Peipon koulu** i Gammelbacka håller på att färdigställas och kommer att tas i bruk i början av 2028. I byggnaden finns förskola samt årskurserna 1–6 i grundskolan. Skolan erbjuder även undervisning inom förberedande utbildning och specialundervisning. Under läsåret 2026–2027 startade tvåspråkig undervisning på engelska och finska vid Peipon koulu. Skolan har totalt cirka 450 elever. Dimensioneringen skiljer sig inte nämnvärt från den nuvarande totala dimensioneringen. Byggnaden har en yta på cirka 7000 m², och vid utformningen av lokalerna har man beaktat både gemensam användning med olika

sektorer och uthyrning av lokaler som möjliggör annan användning på kvällstid. Byggnaden lämpar sig utmärkt för exempelvis medborgarinstitutets och musikinstitutets verksamhet i Gammelbacka. Samarbetet med ungdomsverksamheten är också en viktig del av skolans verksamhet. Motionssalen i den nya skolan är betydligt större än den i den nuvarande skolbyggnaden och möjliggör ännu bättre användningen av den på kvällar och veckoslut. Skolans utomhusområden är mångsidigt utformade och välutrustade och lämpar sig också utmärkt för både ledda och fria kvällsaktiviteter.

Bild: Peipon koulus fasad

I området finns även **Gammelbacka daghem** som är ett finskspråkigt daghem för cirka 100 barn i småbarnspedagogik och förskoleåldern. När den nya Peipon koulu står färdig kommer förskoleundervisningen i området att flyttas från daghemmets lokaler till skolans lokaler, vilket frigör utrymme i daghemmet för de allra minsta barnen. Cirka 50 % av barnen på Gammelbacka daghem har ett annat modersmål än finska eller svenska. I Gammelbacka fanns tidigare ett familjekafé som drevs av öppen småbarnspedagogik men år 2023 samlades dessa tjänster i centrum. Verksamheten i familjeparken fortsatte fram till år 2025, och under år 2026 har det inte funnits några öppna småbarnspedagogiska verksamheter i området.

Staden äger även **Kiint. Oy Gammelbackan Liikekeskus** i Gammelbacka. Byggnaden kallas ofta för **välfärdscentret**. Ytan är cirka 1100 m² och består av lokaler i olika storlekar. En del av lokalerna används som stadens förråd medan en annan del har hyrts ut för småskalig företagsverksamhet med långvarigt hyreskontrakt. En del av lokalerna används å sin sida för lokal föreningsverksamhet och andra gemenskapsverksamheter, såsom matutdelning, språkkaféer och klubbverksamhet. I fastigheten finns även mötes- och samlingslokaler som kan bokas via Borgåinfo och som är öppna för alla. Borgå stads lokaler ansvarar för fastighetens långtidsuthyrning, medan Borgåinfo ansvarar för korttidsuthyrningen. Under sommaren 2026 har fastigheten även haft en tillfällig biblioteksfilial och en arbetsplats för stadens gemenskapshandledare.

Bild: Fasaden på Gammelbacka affärscentrum (välfärdscentret) och klotpilarna

Det intilliggande fastighetsaktiebolaget heter **Gammelbackan Palvelukeskus Oy**. Byggnaden som bolaget äger är en handels- och affärsfastighet med en yta på cirka 6000 m². Där finns bland annat butiker, ett apotek och en restaurang med serveringstillstånd.

Gammelbacka bibliotek är områdesbiblioteket för den västra delen av Borgå och fungerar även som meröppet bibliotek på kvällar och veckoslut. Både under sin tidigare verksamhet i Allaktivitetshuset och framöver i de nya tillfälliga lokalerna är Gammelbacka bibliotek det näst största fasta biblioteket i Borgå. När det gäller besökarantal är det också det näst största biblioteket i Borgå och det tredje största sett till antalet utlån. Biblioteket hade år 2025 cirka 72 000 besök och cirka 71 000 utlån, och siffrorna ökade jämfört med föregående år.

Besökare	2025	2024	2023
Gammelbacka	72 232	63 099	76 661
Kerko	3 556	4 562	4 722
Vårberga	65 420	49 070	45 419
Bokbussen	39 248	36 008	32 088
Huvudbiblioteket	239 041	228 708	206 794

	419 497	381 447	365 684
Lån	2025	2024	2023
Gammelbacka	70 954	69 735	66 237
Kerko	6 378	6 460	6 150
Vårberga	55 394	50 784	47 160
Bokbussen	104 131	99 371	96 023
Huvudbiblioteket	581 690	560 866	527 705
	818 547	787 216	745 298

Bibliotekets besökare består av allt från barn till äldre, och ett särskilt kännetecken är den mångkulturella besökargruppen. Förutom att låna, reservera och lämna tillbaka material kan man på biblioteket läsa tidningar, söka information, sköta ärenden på datorn, skriva ut, träffa bekanta, umgås, spela, göra läxor eller arbeta, studera eller helt enkelt njuta av en stunds lugn och ro tillsammans med andra eller på egen hand.

Biblioteket fungerar som den enda öppna offentliga lokalen för områdets invånare. Kärnan i biblioteksarbetet är alltså mötena med både barn och vuxna. Kontakterna spelar oftast en större roll på de lokala biblioteken än på de större huvudbiblioteken.

Bibliotekets kundservice omfattar dessutom till exempel vägledning i informationssökning, digital vägledning och lästips. I samarbetet mellan skolor och daghem i området ingår besök av barngrupper på biblioteket samt boktips och biblioteksvisningar riktade till barn.

Biblioteket anordnar även evenemang, till exempel filmvisningar, flerspråkiga sagostunder, författarbesök, diskussioner samt teater- och musikföreläsningar.

I Gammelbacka biblioteks nya tillfälliga lokaler kommer det att finnas ett grupprum som alla kan boka, vilket ger till exempel föreningar möjlighet att hålla möten och samlas i biblioteket. Grupplokalen kan även användas för att erbjuda andra tjänster i Gammelbacka i form av pop up-evenemang. Biblioteket kommer även att få tysta lokaler som förbättrar möjligheterna att studera eller arbeta på distans i biblioteket.

Bild: Gammelbacka biblioteks och ungdomslokal Kertsis tillfälliga lokaler i byggnadsskedet i augusti 2026

Ungdomslokalen Kerts i Gammelbacka erbjuder ungdomar i åldern 9–29 år möjlighet att umgås och ägna sig åt fritidsaktiviteter. Verksamheten omfattar både ledda aktiviteter och aktiviteter som ungdomarna själva anordnar. I ungdomslokalen kan man tillbringa sin fritid, träffa andra ungdomar och utveckla sina sociala färdigheter. Verksamheten är frivillig och avgiftsfri för deltagarna.

Under åren 2022–2025 har den öppna verksamheten på ungdomslokalerna och evenemangen haft i genomsnitt cirka 9 300 besök per år. År 2025 utgjorde pojkar 65 %, flickor 24 % och övriga 11 % av besökarna. Av besökarna var 92 % i åldern 9–17 år. Kulturell och språklig bakgrund registreras inte systematiskt men bland besökarna i ungdomslokalen finns 20 olika modersmål representerade. Enligt uppskattningar har cirka 70 % av besökarna utländsk bakgrund.

Ungdomslokalen har öppet 4–5 dagar i veckan, i regel cirka 25 timmar per vecka. Under de öppna eftermiddagarna kommer det i genomsnitt 47 besökare per dag och på kvällarna 22 barn och ungdomar.

Förutom den öppna verksamheten i ungdomslokalen anordnar områdets ungdomsarbete evenemang, aktiviteter och hobbyer i smågrupper samt bedriver ett nära samarbete med

skolorna. Ungdomslokalen stöder även områdets förenings- och organisationsverksamhet genom att ställa sina lokaler till förfogande för andra ändamål. Lokaler används årligen i cirka 670 timmar för verksamhet som inte ingår i stadens ungdomsarbete.

Som en del av utvecklingen av Gammelbacka pågår just nu **Gammelbackas gemenskapsprojekt** 2024–2027, där det finns två anställda projektarbetare, en gemenskapshandledare och en skolungdomsarbetare. Som en del av projektet genomförs det i området ett deltagarbaserat säsongsbelysningsprojekt samt ett samhällskonstprojekt i form av ett sektorsövergripande samarbete. Projektarbetarnas uppgift är att tillsammans med målgruppen pröva olika verksamhetsmodeller för att stärka gemenskapskänslan bland områdets invånare och stöda delaktigheten inom sin respektive sektor, samt att integrera de verkningsfulla verksamhetsmodellerna i områdets verksamhet. Den huvudsakliga målgruppen för skolungdomsarbetaren som är verksam inom projektet är barn och ungdomar i årskurs 3–7. Hen arbetar på skolorna i Gammelbacka och vid ungdomarnas fritidsverksamhet i nära samarbete med skolan och områdets ungdomsarbetsgrupp. Gemenskapshandledarens uppgift är i sin tur att tillsammans med invånarna anordna verksamheter som engagerar områdets invånare, främja integrationen och delaktigheten hos invånare med invandrarbakgrund samt främja samverkan mellan olika invånargrupper i samarbete med andra aktörer. Målet är också att genom ett multiprofessionellt samarbete etablera de tjänster som invånarna i området behöver. Genomförandet av invånarrådet i Gammelbacka ingår också i projektet.

Idrottsförhållandena i Gammelbacka är för närvarande ganska anspråkslösa. Pepot plan i området är en sandplan som väntar på en grundlig renovering. I området finns dock den ganska stora Gårdsskogen som har ett omfattande nätverk av stigar och vandringsleder. Dessutom ligger området relativt nära Kokon idrottscentrum där man kan utöva många olika idrottsgrenar, antingen på egen hand eller i föreningssammanhang. Projektet "Kokon utvecklas" kommer att skapa ännu fler möjligheter i området under de kommande åren.

Bild: Träningsredskapen längs Gammelbackas friluftsled

En granskning av Gammelbackas invånarråds uttalande i ljuset av Borgås stadsstrategi

Uttalandet från Gammelbackas invånarråd stöder i stort sett väl de centrala målen i Borgås stadsstrategi, särskilt när det gäller gemenskap, välbefinnande, delaktighet samt renhet, skönhet och inbjudande karaktär i livsmiljön. Uttalandet tillför ett värdefullt invånarperspektiv på genomförandet av stadsstrategin och konkretiserar vad de strategiska målen innebär i vardagen i Gammelbacka. Samtidigt uppmanar uttalandet till en granskning av strategins genomförande ur perspektivet på prioriteringar, ekonomiska randvillkor och de olika aktörernas roller.

Bild: Visualisering av Borgå stadsstrategi 2026–2029:

En del av förslagen i uttalandet avser tjänster eller lösningar vars genomförande inte helt eller hållet ligger inom stadens beslutsbefogenhet – till exempel kommersiella tjänster, investeringar från privata aktörer eller de social- och hälsovårdstjänster som faller under Östra Nylands välfärdsområde. Synpunkterna i uttalandet står inte direkt i strid med stadsstrategin, men för att de ska kunna genomföras krävs en marknadsstyrd utveckling, åtgärder inom Östra Nylands välfärdsområde samt ett omfattande samarbete mellan olika aktörer. Uttalandet samt nämndens svar på detta skickas för kännedom till Östra Nylands välfärdsområde via registratorskontoret.

Att stärka gemenskaps känslan som invånarrådet har lyft fram – till exempel genom att öka antalet gemensamma utrymmen, fritidsaktiviteter och verksamheter med låg tröskel – stöder strategins mål att bygga en stad där invånarna kan knyta an till gemenskaper och känna sig delaktiga. På samma sätt bidrar uttalandets fokus på tjänster för barn och ungdomar samt förmånliga hobbymöjligheter till att främja strategins mål att stärka barns och ungdomars välbefinnande och tro på framtiden.

I uttalandet betonas även tryggheten i vardagen, insatser för att minska ensamheten och främja välbefinnandet, liksom bostadsmiljöns skönhet och närheten till naturen. Dessa hänger samman med strategins mål om en trygg och trivsam hemstad samt en långsiktig utveckling av välbefinnandet. Utvecklingen av områdets kommersiella tjänster som beskrivs i uttalandet ligger i linje med målen i stadsstrategin för att främja livskraften. Dessutom stöder invånarrådets förslag om gemensam användning av olika tjänster och lokaler samt

multifunktionalitet strategins principer om en effektiv resursanvändning och utveckling av tjänster i samarbete med olika aktörer.

I stadsstrategin betonas även vikten av att skapa balans i ekonomin samt att använda resurserna på ett mer effektivt och prioriterat sätt än tidigare. I uttalandet föreslås nya eller utökade tjänster och investeringar, såsom mer permanenta lokaler för biblioteks- och ungdomstjänster samt förbättringar av möjligheterna till idrott i närområdet. Å andra sidan har utvecklingen av Gammelbacka i stadsstrategin definierats som ett av strategiperiodens spetsprojekt. Den strategiska inriktningen på att stabilisera ekonomin innebär inte nedskärningar som fördelas jämnt, utan riktade och välmotiverade satsningar på identifierade utvecklingsområden. Utvecklingen av Gammelbacka kan således ses som ett led i genomförandet av strategin när åtgärderna planeras som en del av hela stadens tjänstenätverk med hänsyn till prioriteringar och genomslagskraft.

Sammantaget kan man konstatera att genomförandet av de åtgärder som föreslås i uttalandet på många sätt skulle främja genomförandet av stadsstrategin, särskilt när det gäller att underlätta vardagen, öka delaktigheten, främja livskraften samt med hänsyn till välbefinnandet och livsmiljöns kvalitet.

Stadsutvecklingsnämndens bemötande

De synpunkter som invånarrådet har framfört överensstämmer med utkastet till planeringsprogrammet för Gammelbacka och stöder i hög grad de mål som anges där. Utkastet till planeringsprogrammet bygger till stor del på de synpunkter och önskemål som tidigare inkommit från invånarna.

Under årens lopp har flera diskussionsmöten och workshoppar riktade till invånarna anordnats kring planeringen av Gammelbacka. Utvecklingsbehoven och utvecklingsmålen för Gammelbacka som föreslås där är nästan identiska med dem som panelen har lagt fram. Rådets arbete preciserar dessa i många avseenden, bland annat genom att föreslå konkreta verksamheter för tjänsterna i stadskärnan. Invånarrådets uttalande beaktas i fortsättningen vid utvecklingen av området som en del av det övriga bakgrundsmaterialet som används.

En ny aspekt som framhålls i rådets förslag är att man i stadsplaneringen ska ta hänsyn till den åldrande befolkningen. Andelen äldre invånare ökar, och hur detta påverkar invånarnas förändrande behov dryftas även inom stadsplaneringen. Att föra tjänsterna närmare den åldrande befolkningen skulle vara mycket motiverat om det innebär att man undviker behovet av transporter till tjänster som finns på andra håll och om det därmed gör det möjligt för människor att bo kvar längre i sina egna hem i en bekant miljö istället för att flytta till ett serviceboende.

Inom stadsplaneringen anses det vettigt att man genom planeringsåtgärder förbereder sig för uppförandet av de tjänster som rådet föreslagit, även om det i dagsläget inte finns någon fullständig säkerhet om huruvida det är realistiskt att bygga dessa tjänster. Detta möjliggör skapandet av tjänster och visar samtidigt på stadens starka vilja att främja tjänsterna och välfärden för invånarna i Gammelbacka. Man kan också påverka attraktiviteten av att etablera tjänster genom planläggningsåtgärder. Utbyggnaden i Gammelbacka och den därmed följande ökningen av antalet invånare gör området mer attraktivt för tjänsteleverantörer. Dessutom kan man till exempel påverka handelns intresse för att investera i Gammelbacka genom att undersöka handelns läge. Om handeln skulle placeras så att den ligger i Gammelbackas centrum men samtidigt betjänar även dem som färdas längs Tolkisvägen till de västra bostadsområdena skulle det kunna väcka handelns intresse för att öppna nya tjänster.

Nämnden ser det som oroande att skillnaderna i välfärd och utveckling mellan stadsdelarna ökar. Att förebygga segregation är ett viktigt mål för staden och detta arbete bör främjas i samband med planläggningsarbetet för Gammelbacka.

Ett tema som väckte oro i invånarrådet var framtiden för de befintliga grön- och skogsområdena i Gammelbacka. Vid utarbetandet av de nya detaljplanerna för Gammelbacka strävar man efter att säkerställa att områdets befintliga naturvärden samt grönområden och rekreationsområden bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Denna helhet påverkas dock av eventuell kompletterande byggande i området, i samband med vilket det kan bli nödvändigt att genomföra en mindre gallring av trädbeståndet. Vid kompletterande byggande i området måste hänsyn tas till de miljömässiga värdena och rekreationsanvändningen i skogsområdet Herrgårdsparken. Stadsutvecklingsnämnden stöder inte upprättande av en detaljplan för bebyggelse i Herrgårdsparken och det finns inga planer på att ändra områdets användningsändamål eller avverka träden i parkområdet.

I uttalandet lyfts invånarrådets oro fram när det gäller skötseln av och det nuvarande skicket hos klotpilarna i Gammelbackas centrumområde. Staden ansvarar inte för underhållet av området. Klotpilarna har dock genomgått en visuell kontroll sommaren 2026, utförd av Borgå stads stadsinfra, och utifrån denna kan man konstatera att träden är livskraftiga. Vid behov kan staden ge områdets förvaltare anvisningar om underhållet av grönområdet och skötseln av träden.